

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 11 (430)

Fredagen den 13 mars 1896.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

9:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben..... » 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tital stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	---	--	--

Ida Gavell.

»Delsbostintan».

Det är nu många år sedan den så kallade landsmålsrörelsen uppstod i vårt land, och vi hafva haft tillfälle att se, huru densamma sedan med frisk lifskraft burit både blomma och frukt — blom på skönlitteraturens och de glada själsyttringarnas fält, frukt inom forskningens svårtillgängligare område. Men inom båda gebiten har det hufvudsakligen varit det manliga könet, som fört nämnda sträfvens runor mer eller mindre med den äran*, och uteslutande torde detta till in på allra senaste tid hafva varit fallet hvad beträffar det allmänt så omtyckta muntliga föredraget på allmogemål. Dock äfven här har nu omsider kvinnan gjort sin röst hörd offentligen.

De sista dagarne före Skansens senaste vårfest talades inom mer invigda kretsar med ej liten nyfikenhet om att »allas vår Jödde» ej mer skulle bli allena-härskande landsmålare på Skansen, utan under festen få medtäflare i — och här kom det uppseendeväckande — tvänne damer, en ung fru och en ännu yngre fröken, från Gefle. Att detta väckte sensation, må också icke förtänkas. Allt sedan den kände författaren och »landsmålaren» A. Bondeson, nu mera läkare i Göteborg, dragit sig tillbaka, hade man, och detta med orätt, mer och mer vant sig att med den munt-

ligt föredragna allmogebertelsen förbinda icke endast något drastiskt, utan ofta äfven något groteskt, ja ej sällan något rent grobianmässigt. Huru skulle nu damer med bibehållande af sin värdighet kunna framträda på detta område och därvid roa en ingalunda anspråkslös och merendels efter det pikanta lysten publik? Mången spådde nederlag, men en och annan, som redan kände de två debutanterna, tvekade icke att sia seger.

Emellertid ingick festen. I Bollnässtugans gästabudssal eller *harrstuga*, såsom den på helsingmål kallas, hade de två damerna, fru Hilda Jernberg, född Lönnberg, och fröken Ida Gavell, båda för tillfället förvandlade till delsbostintor, tagit sitt kvarter och mottogo där alla, som ville infinna sig för att höra de roliga berättelser med motiv från Delsbo och omnäjd samt de på en gång skämtsamma och melodiska sånger, som de visste att på äkta delsbomål och delsbosätt förtälja eller sjunga. Och gäster saknades ingalunda. Man stod tåligt i kö i timal för att komma in i den för så stor publik aldrig ämnade stugan; envoyéer, ministrar och andra högt uppsatta personer aflade besök, ja, till och med h. m. konungen hedrade de båda stintorna genom att med ofta ådagalagdt och uttaladt nöje åhöra deras föredrag och åskåda deras dans. I korthet sagdt, de båda delsbostintorna kommo, sågos, hördes och segrade — segrade med den omedelbara, naturliga fyndighetens och den behagfulla, okonstlade lefnadsfriskhetens vapen.

Den ena af dessa damer, fröken *Ida Albertina Gavell*,

* Inom den vetenskapligare folkmåls- och folksedskännedommen har dock en kvinna, den icke minst för Iduns läsarinnor välbekanta författarinnan, fru Eva Vigström (Ave), inlagt särdeles stor förtjänst, hvilken är värd att ihågkommas med hedersbetygelse både af samtid och eftervärld.

Där kärlek i hjärtat bott en gång
Kan aldrig dess minne dö:
Det är som en halft förgäten sång,
Som en blomma gömd i snö.

Så ljuder en ton, ett ord... och på nytt
I vårt minne sången står opp;
Det sjunger, det jublar, vintern har flytt,
Rosen har knopp vid knopp!

K. A. Melin.

hvilken äfven efter nämnda värfest låtit stockholmarne åtskilliga gånger — dels å Skansen, dels å Börsen samt i Vetenskapsakademiens hörsal och hotell Continentals salong — glädja sig åt hennes på en gång friskt humoristiska och lyriskt känsliga framställningsförmåga, har med anledning af det berättigade uppseende och den allmänna beundran hon allt mer tillvunnit sig på fleres begäran blifvit porträtterad i detta nummer af Idun.

Fröken G. är född den 4 november 1869 och syster till den för ungefär fyra år sedan under utöfvande af sitt ämbete i Alfta mördade kronolänsman A. Gavell. Af den vildhet i lynnet, hvarför dessa traktens invånare gjort sig kända, har fröken G. alltså fått ett dystert och outplånligt intryck. Emellertid må framhållas, att länsman Gavells banemän icke voro infödda alftabor, utan från Orsa finnmark i Dalarna inflyttade personer. Detta är ett förhållande, som fröken G. själf är särdeles angelägen att få betonadt. Spörjer man henne angående hennes omdöme om helsingarne och särskildt om delsboarne, utfaller hennes svar obetingadt till dessas fördel. Delsboarne bevara ännu mycket af det fornnordiska lynnet, och detta gör, att de hållre själfva hämnas liden oförrätt än hänvända sig till lagen och dennas handhafvare. Det finns för öfrigt hos delsbon något helt och grundligt så i godt som ondt. Äro de goda, äro de det med besked; äro de dåliga, äro de också det med besked. De hylla som regel: »antingen, eller», icke den eljes hos oss så vanliga: »halft om halft». Detta enligt fröken G:s utsago, hvilken vi icke äro i tillfälle att granska och därför utan vidare anföra. Såsom här af ses, äro »delsboarne» fröken G:s afgjorda favoriter. Fröken G. är dock icke född i Delsbo, utan i Arbro, där hennes fader, Jonas Gavell, var kyrkoherde, och först vid omkring femton års ålder kom hon till Delsbo, där hon »jock å las», d. v. s. gick och läste till skrift, för sin sväger, komminister Wählén.

Det var nu hon under sina besök i bondehem och å fåbodvall först varnade mångt af de drag, som sedan genom henne kommit ett flertal till godo, och det var nu hon af vallflickorna i »föjs» och mark lärde sig de första låtar och visor, med hvilka hon sedan väckt så mycken förtjusning. Det var också nu hon egentligen kom till full klarhet om att, för att använda en skotsk skalds uttryck, hennes »hjärta tillhörde höglandet» och dess folk.

Så småningom började hon efter denna tidpunkt med dels sina löjeväckande berättelser, sådana som t. ex. historien om insektpulvret, järnvägen, kristningen, om »när länsman skulle samsa delboan», m. fl., dels sina på en gång humoristiska och stämningsfulla visor såsom »Allratäckaste morgonstjärna», »Lärka oppi björkens topp», »Å giftas gett fäll vära» samt andra, i enskilda sällskapskretsar roa en alltid tacksam åhörarekrets. Först på en basar i Gefle 1894 uppträdde hon emellertid första gången offentligen, och det var ryktet om den framgång hon då vann, hvilket sedan förde hennes bana till Skansen, där, såsom redan nämnts, hyllningen ingalunda blef mindre. Från Stockholm vände då fröken G. efter festens slut åter till Gefle, där hon hade anställning såsom kassörska vid Norrlandspostens redaktion,

men sedan dess har hon kommit tillbaka hit till hufvudstaden, där hon för närvarande å tekniska skolan utbildar sina anlag för teckning och skulptur, hvilken senare konststart särskildt intresserar henne, och med hvilkens utöfvande hon sedan längre tid tillbaka på egen hand med talang sysslat.

Vi hade anmodat fröken G. att på delsbomål uppteckna någon af sina berättelser för detta nummer af Idun, men erhöilo till svar, att »detta för att få någon karaktär icke kunde gå för sig utan en hel massa konstiga ljudbeteckningar, hvilka blefve alldeles för vidlyftiga både för sättare och allmänhet. Dessutom blir ofta landsmål i tryck ej egentligen något roligt.» Vi medgifva, att fröken G. kan ha rätt i det förra af dessa påståenden, men i det senare endast så till vida, att hvad nu särskildt beträffar fröken G:s berättelser och visor, hennes älskvärda person och uppträdande därvid spela en så viktig roll, att dem förutan en högst väsentlig del af det hufvudsakliga går förloradt.

Hvari ligger då hemligheten i fröken G:s konst, om vi få använda detta uttryck? Jo, helt visst däri, att denna konst icke är konst i detta ords vanliga bemärkelse, utan natur; däri att fröken G. med åsidosättande af allt sippt pryderi vet att med sann kvinnlig finkänslighet förena ett ursprungligt och oförvilladt sinne för såväl det humoristiska och komiska som för det folkliga och stämningssanna; samt sist och icke minst däri, att hon aldrig förgäter, att det sanna och i längden tilltalande alltid är enkelt, okonstladt och rättframt. Fröken G. har intet gemensamt med en tillgjord och utstuderad teateringénue, utan är, när hon fått sin delsbodräkt på sig*, rätt och slätt en lefnadsglad, vacker och munvig säterjanta med fjällluftens ogrumlade friskhet i blod och hug, i blickar, skratt och tonfall. Må hon alltid få behålla den!

N—t.

En blomma från Alger.

På en höstdag, mjältsjukt grå,
Brefvet kom, det soligt glada,
Kom från länder, hvilka bada
Sig i luft balsamisk, blå.

Förr'n din andes friska fläkt
Kom mitt dufna sinn' till fromma,
Fick jag hälsning med en blomma,
Prunkande i skiftfull dräkt.

Pressad lätt... på gröna blad
Än tropikens färger smälte
Samman till ett skönhetsbälte,
Till en strimma, regnbågsglad.

Men dess doft jag först förnam,
Då jag af din skildring rycktes
I en krets, där sagan tycktes
Idel under trolla fram.

* Det är enkom för våra läsarinners räkning, fröken G. haft den vänligheten för första gången afkonterfeja sig i denna dräkt, sådan hon i dag presenterar sig på Iduns porträttsida. Red.

Till en lund, Hesperiens lik,
Du i andanom mig ledde.
Jättebladet mörkt sig bredde,
Guldfruktsprakten svälde rik.

Palm och fikus och granat,
Västerlandets drifhustvungna
Dvärgar, syntes yppigt sprungna
Här i solens frihetsstat.

Drömsynfageri sceneri
Öfverallt... Turbanklädd skara
Med kameler från Sahara
Vid ett gathörn drog förbi.

Muselmannen i moskén
Säg jag, stoftböjd, fotatvagen,
Högljudt mumla enligt lagen:
»Gud är Gud och Gud är en!»

Som en spöksyn på bazarn
Säg jag österns unga kvinna,
Djupt beslöjad, skymta, svinna,
Skygg för vimlet, stackars barn!

Du, som nu i fulla drag
Njuter livets friska bäger,
Som går fri på alla vägar,
Tänkte säkert då som jag:

»Slöjan kring din själs myster
Ej min hand förmår att lyfta.
Mellan oss är djupsvalt klyfta,
Öfver oss är drömtung sfer.

Höljet kring ditt anlets vår
Tycks mig likväl, unga syster,
Dunkelt vittna om en dyster
Lifsloft, hvarur anden trår.

Efter frihet, efter ljus...
Rodnar dagen ej i öster,
Tränger ej från tidens röster
Äfven hit ett sakta brus?»

Anna Knutson.

Kvinnorna och 1897 års utställning.

Nästa år blir ett bemärkelseår i den svenska odlingens historia. På öfver trettio år, eller sedan 1866, ha vi icke haft någon stor allmän utställning, vid hvilken alster af svensk produktion på alla områden haft att täfla med grannländernas. Det blir en generalmönstring af vårt lands utveckling under den sista mansåldern och af den ekonomiska och kulturella ståndpunkt, som den skandinaviska nordens intager vid detta århundrades slut.

Man har all anledning att tro, att 1897 är utställning skall blifva vederbörligen uppmärksammas af utlandet. Icke nog med

att från utställningens och turistföreningens sida stora ansträngningar skola göras för att leda turistströmmen till vårt land; den internationella presskongressens förläggande till Stockholm och konung Oscars i september månad nästa år inträffande 25-årsjubileum som regent komma hvar för sig att märkligt bidra till att göra Stockholm och utställningen bekanta.

Vid denna utställning, där alla anstränga sig för att uppträda så väl och så representativt som möjligt, få kvinnorna icke saknas. Utan en kraftig medverkan från deras sida, utan en allmän uppvisning af hvad svenskt kvinnoarbete kan åstadkomma, skulle 1897 års utställning lämna en mycket ofullständig bild af våra dagars Sverige.

Litet hvar veta vi mycket väl, hur förhållandet är. Den svenska konsten, den svenska industrien, hela vår kultur, den må ge sig uttryck i konstnärens och vetenskapsmannens verk eller i ingenjörens och fabrikantens arbete, skall icke väcka utländingens öfverraskning. Man skall i oss se sin jämlike, men icke sin öfverman. Men hvad icke det manliga arbetet kan göra, det är möjligt för det kvinnliga.

Detta är hvarken ett tomt ord eller en innehållslös artighet. Det finns verkligen ett område, där vårt land intager den obestridda första platsen. Man har sagt det åt oss, vi själfva ha sett det, utlandets stora utställningar ha ådagalagt det. Vi sågo det 1888 i Köpenhamn, vi fingo det bekräftadt i Chicago. Hvarken våra grannländer, hvarken Tyskland, Frankrike, England eller Amerika kunna på detta vackra område täfla med oss. Det är ett faktum och kan icke rubbas af vår blygsamhet.

Man får resa rätt långt för att träffa på det kvinnliga handarbetet i någon afsevärd blomstring. Det fanns vackert representeradt på den tjeckiskt-etnografiska utställningen under förliden sommar i Prag, det finnes i de nationella museerna i Prag och i Agram, förvaradt som dyrbara konstverk och förevisadt som sådana — med detta lyckliga leende, som icke tigger om främlingens beundran, utan fordrar den såsom en rättighet. Med ett ord, det existerar i de slaviska länderna, hållet vid makt af allmogens böjelse för kokett broderade nationaldräkter, eller det finns som klosterarbeten, religionen och kyrkan till ära.

Men det finns icke som hos oss, som den bildade kvinnans arbete, i hvilket hon nedlägger sin odlade smak och sin artistiska begåfning, det finnes icke som hos oss, där man pryder sina borgerliga hem med arbeten, hvilka utomlands skulle hamna i klosterkyrkans enslighet eller i millionärens palats. Det är i detta afseende, som Sverige intager en så framstående ställning.

Förtjänsten härför tillkommer hufvudsakligen »Handarbetets vänner», som i öfver tjugu år verkat för att höja det kvinnliga

handarbetet. Det var icke så lysande, då föreningen började sin verksamhet. Det gällde då att rädda spillrorna af en konst, som höll på att dö ut, och arbetet har lyckats öfver förväntan.

De svenska kvinnorna veta, hvilken rangplats de intaga. De ha, som nämnts, visat det i Köpenhamn och i Chicago, det gäller att äfven visa det i Stockholm. De kunna här åstadkomma en utställning, som skall ådraga sig allmän uppmärksamhet och låta höra mycket af sig. I icke ringa mån kunna de sprida glans öfver 1897 års utställning.

De kvinnliga utställarna erhålla i Stockholm ingen egen byggnad. Förslag därom har väckts, men ifrigt bekämpats från kvinnligt håll. Hela denna idé torde i själfva verket ha råkat i baklås genom den i stort sedt misslyckade »The Womens Building» i Chicago. Man kan också med skäl fråga, hvartill det skall tjäna att skilja på manligt och kvinnligt arbete, då de i det allmänna lifvet ha så många gemensamma beröringspunkter, och då de på en utställning genom att uppträda sida vid sida just genom sin olikhet bidra till att skänka det hela lif och omväxling. Ursprunget röjer nog sig själf utan alla yttre åtgärder.

Det är i Nordiska museet och dess vackra tillbyggnad till höger om själfva hufvudentrén, som de kvinnliga utställningarna komma att inrymmas jämte grupperna uppfost-
ran, undervisning, vetenskapliga hjälpmedel och hälsovård m. m. Men äfven i stora Industrihallen kommer plats att beredas för större kollektivmontrer af kvinnligt arbete.

Jag har mig bekant, att Iduns redaktion med dess vakna blick och lifliga intresse för allt, som rör kvinnans verksamhet, ämnar följa de förberedelser, som göras för att värdigt representera den svenska kvinnan vid 1897 års utställning, med mycken uppmärksamhet. Då de förberedande arbetena framskridit något längre och man börjar på att kunna erhålla någon föreställning om de kvinnliga utställningarnas omfattning, skall redaktionen ha för afsikt att öppna en särskild afdelning i sina spalter för utställningsfrågan.

Thore Blanche.

En gång och aldrig mer...

Skiss för Idun af *Mari Mihi*.

En gång och aldrig mer! Ej kommer tillbaks den ljufva tid, som for...

Puschkin.

Sturegatan en vinterdag strax efter tre. Knut och Elsa vandra långsamt framåt, Knut bär Elsas böcker, och Elsa bär en stor påse med chokladpraliner, som hon fått af Knut.

»Du kommer väl på Nybroviken i afton? Det stod anslaget musik mellan sex och åtta, och isen är nedrigt stilig.»

»Nej, vet du, jag tror knappt det, för jag har så 'na förfärliga läxor: repetition af hela Gustaf Vasa, bifloderna till Donau och fyra sidor i stora Olde,» menade Elsa, som ville göra sig svårbedd, förstås.

»Ja, flickor är då alltid flickor. Tror du inte jag har mina bekymmer också? Två kapitel i Livius och en tysk kria, men det klarar jag af i natt.»

Elsa sänkte ödmjukt hufvudet inför alla dessa fakta.

»Förresten vill jag påminna mig,» sade rid-daren af gymnasistmössan med mycken illslughet, »att jag lofvat Annie Walkov att gå på »kondis» med henne i eftermiddag. Annie är en liten söt unge och går inte och fänar om läxor jämt inte. Det hade nog varit roligt att åka tillsammans i kväll, förstås, men när du inte har tid så...»

Elsa hade blifvit rysligt röd i ansiktet, ty dels tyckte hon, att Knutte var förskräckligt ohöflig som kunde säga, att hon »gick och fänade», dels voro Annie och hon sedan fjorton dagar »fiender», och dessutom var det det roligaste hon visste att »gå på kondis». Men hårstrået, som knäckte kamelens rygg, var dock Knuttes omdöme om Annies utseende, ty både Knut och Elsa visste endast allt för väl, hvem som såg bäst ut.

»Kanske jag har tid ändå,» menade hon, fortfarande litet tveksam, dock mera för syns skull. »Men om du tar den där Annie med dig, så går jag inte alls.» Detta sista yttrande följdes af ett lika trotsigt som energiskt framskjutande af underläppen.

»Nej, för min del tycker jag naturligtvis det är roligast att åka ensamma,» försäkrade Knut med en nådig nick, och så skildes de i hörnet af Kommendörs- och Sturegatorna. Knutte strök af sig gymnasistmössan med den vråkiga elegans, hvari hans äldre bror excellerade, och Elsa böjde sitt lilla blonda backfischhufvud lika korrekt och förbindligt, som hon sett stora syster göra, då hon någon gång fick gå ut och gå med henne.

När Elsa kommit hem, hörde hon med dold tillfredsställelse, att pappa och mamma och stora syster skulle bort på middag. När de väl voro gångna, smög hon sig in i syster Annas rum, ställde sig framför den stora spegeln, granskade sin enkla skolklädning af mörkblå merino med en djup suck och sände slutligen en hopplös blick till sina stackars snedgångna knäppkängor. För att reparera eller åtminstone öfverskyla dessa brister i sin toalet »högg» hon beslutsamt ett par eleganta musketörhandskar och tömde en half parfymflaska öfver klädningen. Därpå satte hon sig vid böckerna och började riktigt stormläsa med händerna för öronen och tankarna på Nybroviken, ty Elsa var en liten snäll och flitig flicka, fast hon tyckte om parfym och ville åka skridskor med Knutte.

Precis tio minuter före sex kastade hon på sig kappan och skramlade i väg med skridskorna nedåt Nybroviken. Vid nedgången till banan stod Knutte troget på post.

»Jaså, du kom ändå. Det var väl inte för min skull, inte!»

»Nej, det var för musikens,» log Elsa med gryende koketteri.

Så åkte de oförtrutet omkring musikestraden i två runda timmar, och när Elsa blef trött, åkte de bort till en bänk. Medan hon så hvilade sig, åkte Knut baklänges ytterskär och gjorde de mest äfventyrliga amerikanska treor, eller hvad det nu heter — allt för att imponera på det oerfarna, beundrande flickhjärtat.

Läsarinna, du kanske skänker de unga tu ett modernt sarkastiskt leende — det gör du orätt i. Hvem tror du var stoltast, Napoleon efter slaget vid Jena, eller den af dig en gång omhuldade sjätteklassisten, när han som segrare återvände från sitt första snöbollskrig, hvem tror du var lyckligast, lilla Elsa, när Knutte åkte baklänges ytterskär för henne, eller stolts jungfrun, då den nyslagne riddaren med hennes färger segrade i torneringen.

II.

Innocenceordens bal på Stora Börssalen. Receptionen har nyss försiggått, och de nyintagna sprida sig åt alla håll med de små ordensstjärnorna på frackar och sidenklädningar.

»God afton, Elsa.»

»God afton, Knut.»

»Har du någon dans ledig åt mig?»

»Låt se, nej, jag tror bestämdt, att alla äro upptagna — så tråkigt det var då. Men vänta, andra polkan tycks vara ledig och... och... damernas vals. Vill du ha den, Knutte lilla?»

»Åh, charmerad! Det är ju en stor ynnest att få dansa damernas vals med balens drottning.»

»Charmerad... ynnest...»

»Ja visst, hela världen har ju endast ögonen fästade på dig.»

»Säger du det,» sade Elsa så där kokett likgiltigt.

»Ja visst, hannoveranske attachén frågade mig nyss, hvem du var.»

»Är det den där harskramlan med hvita byxor och alla ordnarna. Han borde ha ännu flere ordnar för att se mänsklig ut,» menade Elsa med en sista rest af sin gamla skolflicksjargon.

»Ja visst, *cré nom de Dieu*, men säg inte så där, folk skulle undra hvad du var för en vilde.»

Elsa såg upp på honom med sina glada nitton-åriga ögon; hon tyckte att hon inte kände riktigt igen honom. Han var så förnäm och rak i sin nya uniform, och öfver hans ansikte låg ett uttryck, ej af *weltschmerz*, ty den har försvunnit med romantiken, utan af en viss öfverlägsen likgiltighet för allt annat här i världen än den egna personen.

Då de dansade, hade hon så mycket att fråga honom. De träffades ju nästan aldrig nu för tiden. Var han mycket borta, roade han sig mycket?

Usch ja, han var borta jämt och ständigt. En middag och ett par baler om dagen under den hetaste säsongen.

»Nå-ja, men det var ju roligt,» menade Elsa i sitt hjärtas oskuld.

Knut dolde med nöd en jättegäspning.

»Tusan heller, man blir ju alldeles utschasad, vet jag.»

Elsa tyckte, att allt detta var så underligt. Hon var också ganska mycket borta, ty de hade ju så stort umgänge. Men hon hoppade högt i tak för hvarje inbjudning hon fick.

Ja-så gjorde hon det? Det var ju rysligt intressant.

Och så dog samtalet bort. Elsa, som trott, att hon skulle ha så mycket att säga honom, började att känna en viss sveda i sitt lilla kärleksfulla hjärta. Hon sänkte hufvudet.

Och det blef plötsligt mycket, mycket tyst.

Men då knöt den unge löjtnanten med en gammal världsmans vana ihop den brustna samtalstråden. Han blef i högsta grad charmant, gestikulerade ifrigt med händer och ögon och började utbreda sig öfver teater och litteratur och allt det där. Och Elsa tyckte, att det var så fäsligt instruktivt alltsammans, fast nog var det konstigt, att Knut och hon skulle sitta och konversera, så riktigt konversera — Knut och hon, som åkt skridskor tillsammans på Nybroviken.

Och andra polkan tog slut, och damernas vals tog slut, och de två från fordom skildes i festens brokiga vimmel. Och när Elsa åkt hem och kysst pappa och mamma och krupit ned i sin lilla säng och släckt ljuset, tog hon fram sin näsduk och grät en liten vers öfver Knutte, som hade gått och förändrat sig så där. Men snart slutade snyftningarna, och liten Elsa vandrade i drömmens fagra land, och hon tyckte, att hon dansade med Knutte, och att han var glad och munter igen och gaf henne chokoladpraliner och kallade henne sin egen lilla fästmo, alldeles som förr.

III.

Jakobs kyrka kl. två en vacker april-dag. Koret är prydt med lefvande växter; en talrik bröllops-skara är samlad. Från orgellåktaren brusar tonerna af Mendelssohns prunkande marsch.

Bruden är inte just vacker, hennes utseende är tämligen hvardagligt; dock förläna ju alltid kronan och slöjan en viss obeskriplig skönhet. Hon ser så hoppfullt glad och stolt ut, där hon saktat skrider fram vid brudgummens arm. Han är iförd paraduniform, hvilken utmärkt väl harmonierar med den martialiska gestalten. Hans blickar tala dock ej samma språk som brudens; den hårda kalla glansen i hans ögon har ej veknat.

Vigseln är slut, och bröllopgästerna närma sig för att lyckönska. Bruden är rövd till tårar och sluter sin mor och tårnorna i famn; brudgummen mottager gratulationerna med sitt stereotypa paradleende. Sedan lämnar man kyrkan för att intaga middagen på Grand. Champagnen rinner i strömmar, tal hållas i oändlighet för »de unga tu, hvilka nu tillsammans börja vandringen genom lifvet», telegram uppläsas, man hurrar för de nygifta.

Under middagen börjar brudgummen känna en viss trötthet vid all denna glädje, all denna mat, alla dessa viner. Han kan ej trifvas bland dessa människor, han är ej född bland dem; han lägger mot sin vilja märke till svärfaderns, den rike uppkomlingens, simpla, ehuru välmenade ord och åthäfvor; han är ej alls smickrad af sina många nyblifna bröders sällskap, denna samling godt folk, hvilkas ögon lysa af belåtenhet öfver den lysande middagen, och hvilka behandla kyparne med en min af högtidlig nedlåtenhet, som under andra förhållanden skulle förefallit honom oemotståndligt komisk.

ut, att det obehag hon kunde ha af att låta tvätta gardinerna litet oftare fullt uppvägdes af det behag hennes herre och man hade af att ostraffadt få röka hvar han ville.

Fru Elsa Rinde satt där och läste högt för honom. De hade det så lugnt och fridfullt i sitt unga hem, och han var så gruffigt belåten med sin lilla älskling. Det varma skenet från lampan belyste mildt hennes väna, oskuldsfulla anlete, där hon satt lätt framåtlutad med händerna knäppta öfver knäet och ögonen så där flickförmumstigt allvarligt fästade på boken från Gyldendals officin. Ovisst är, huruvida det var den store skaldens ord eller läsarinns fagra uppenbarelse, som kom honom att lyssna så spändt. Och hon läste med sin klara, rena stämma:

»Lad gå. Det er jo gammel brug at købe gods for sind og hug. Jeg gav fra først en større pris; jeg tror, jeg gav mit livs foris. Jeg noget gav, som nu er slukt, det står mig for som lys og fugt; som noget både dumt og smukt; jeg gav, hvad knapt jeg længer ved; folk kaldte det for kærlighed.»

Just som hon läst de där raderna, trillade en stor tår ned öfver hennes lilla näsa, balanserade där ett ögonblick och föll därpå handlost ned som en stor punkt efter ordet kärlighet. Elsa tog upp näsduken och begrof sitt ansikte; det var så gruffigt bedröfligt allting denna dag, tyckte hon.

Men Axel Rinde, som var van vid hennes små fasoner, tog sin gråtande älskling om lifvet och gaf henne en högst prosaiskt smällande kyss. Det var äfven det förståndigaste han kunde taga sig till, och ändå större vishet låg där i de ord han sedan yttrade:

Om hon slutade upp att gråta och vore Axels snälla flicka igen, så skulle hon få gå på teatern och se »Damernas vän», och sedan skulle de riktigt släppa Barrabam lös och supera på Du Nord och äta hummer och järpe och Camembert och dricka Pommery.

Jurister ha nu i alla tider varit ena arga skalkar och veta i allmänhet litet mera om saker och ting än någon dödlig ens kan drömma. Med mycken illslughet hade han räknat upp det bästa liten Elsa visste, så att hur det var, fick han snart sitt lilla vif glad igen. Och hon stoppade med stort allvar in näsduken och lofvade så gruffigt trovärdigt att bli snäll flicka igen, hvarpå hon med lätt hjärta trippade af in i sitt rum för att klä sig till att gå och se »Damernas vän».

Aprilväder!

ELLEN KEY.

Xylografi af G. Forssell efter ett oljeporträtt af Richard Bergh.

Medan han så sitter där, dyker ett gammalt minne upp för honom. Han fattar sitt glas; alla tystna, ty de tro, att han ämnar hålla tal, men han tömmer glaset under tystnad, och därefter krossar han dess fot mot bordsskifvan. Han hade druckit en skål för det förlutna.

Vid 1/2-8-tiden lämnade man hotellet för att resa till Centralstationen. Där blir afsked till höger och vänster. Tårar och löften om att snart skriva. Svärfar och svärmor springa beställsamt omkring. De glada gästerna hurra af hjärtans lust, när stationsinspektoren blåser af tåget, som skall föra de nygifna på deras weddingtrip till solens land, till Medelhafvets silfverglittrande blå.

IV.

Samma dags afton i en liten hemtreflig salong på Kommendörsgatan. Assessor Rinde har slutat sitt arbete för dagen, de torra luntorna äro inlästa i dokumentskåpet, och han har makligt tagit plats i en emma vid divansbordet med pipan i munnen. Ty han har en idealisk liten hustru, hvilken i sitt hjärtas oskuld hade räknat

Kvinnokraft.

Ellen Keys senaste föredrag.

Föröken Ellen Keys föredrag om »kvinno-kraft» i måndags afton hade fyllt Venskapsakademiens hörsal till sista plats med ett uppmärksamt auditorium, af hvilket minst 95 procent utgjordes af damer.

Föredraget framfördes med den för föreläsarinnan egna, öfvertygande värmen och höjde sig allt som oftast till verklig vältalighet. Här kan dock endast bli fråga om att återge de viktigaste af dess ledande tankar.

Föreläsarinnan hade ej bestigit talarstolen för att jämka sina tidigare uttalanden. Men hon ville medge, att hon begått ett miss-tag. Hon hade förutsatt som själfallet

hvad som tydligen ej var det och hade därigenom blifvit utsatt för missförstånd, som hon ej drömt om. Hon hade velat spela slafvens roll vid triumftåget och ropa till segraren: Kom i håg att du är dödlig! Men hon ansåg sig ej därmed ha förtjänt misstanken för att vilja spänna hästarne från den segrande kvinnorörelsens vagn och påyrka att triumfatoren skulle stiga ned i dammet och vända tillbaka samma väg han kommit.

Hennes ståndpunkt kunde i korthet återges så: Mannen har sitt speciella, af könet bestämda verksamhetsområde och kvinnan sitt. Hvardera har att söka framgången på sitt särskilda fält. Det är meningslöst att tala om öfver- och underordning därvid lag. Likställigheten är den mest fullständiga könen emellan, då de icke uppträda som hvarandras rivaler, utan dela upp arbetsområdet så, att mannen i öfverensstämmelse med sin speciella begåfning ägnar sina krafter åt produktionen i idéernas riktning, medan kvinnan har sin styrka i känslolifvets intensitet och konkretion. Moderskapet och moderligheten äro hennes verksamhets högsta ändamål. Hvad hon därigenom ger är icke kraftförstoring, utan kraftutveckling i dess värdefullaste form, och den insats hon därmed lämnar i kulturarbetets tjänst, har sannerligen evighetsprägeln lika visst som mannens storverk.

Föreläsarinnan fann det förvånande, att man från kvinnohåll kunnat rikta förebråelser mot henne, därför att hon pekade på denna begränsning hos kvinnan. Lika väl kunde det falla männen in att klaga öfver att hon ej ville erkänna deras gränslöshet. Och hon bestred bestämdt, att hon någonsin sagt ett ord, som kunde tydas såsom ett underkännande af arbetet för kvinnans frigörelse. Hon protesterade mot hvarje skranka, som hindrar en enda af lifvets krafter att komma till nytta. Genom sådant utarmar mänskligheten sig själf. Men hon vidhöll sitt påstående, att det är ett missgrepp af kvinnan att till hvarje pris vilja följa mannen i spåren äfven på de vägar, på hvilka hon, enligt sin natur, ej kan komma så fort som han. Sina anmärkningar mot den moderna kvinnorörelsen sammanfattade fröken Key i följande nio teser:

Kvinnorörelsen har

1) förkvävt intresset för utforskandet af kvinnans särskilda egendomligheter;

2) ledt bort uppmärksamheten från frågan om den gifta kvinnans rättsliga ställning, som är kvinnorörelsens viktigaste, och som visst ej är på minsta sätt löst hos oss, fastän föreningen för gift kvinnas äganderätt i dagarne upphört att finnas till;

3) gjort sina förkunnare fanatiska, kommit dem att känna sig som präster för en ny kult samt

narrat dem att af falsk ambition öfveranstänga sina krafter;

4) försummat undervisningsfrågan, där dock den kvinnliga moderlighetskänslan borde komma till sin fulla rätt;

5) lockat kvinnorna massvis in på vissa arbetsområden, som händelsevis varit öppna, utan att undersöka om de passa därför;

6) lämnat underklasskvinnan utanför sina sträfvan den och därigenom ökat de sociala olikheterna;

7) underlåtit att egga kvinnorna till att göra det bästa möjliga af sitt eget patos och förledt dem att under arbetet ständigt snegla efter ett manligt ideal att eftergöra;

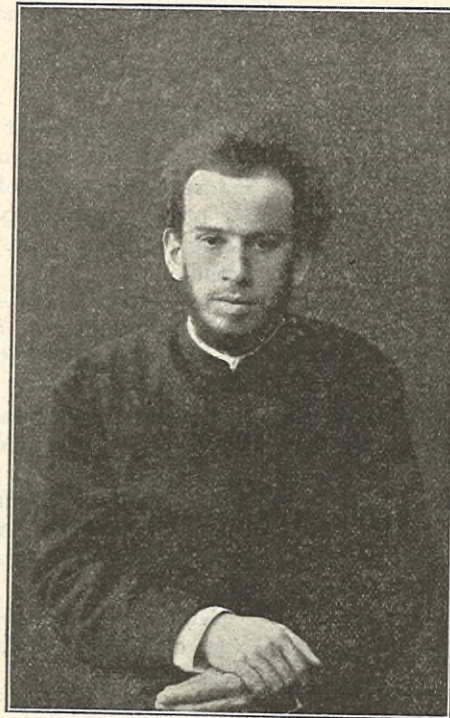
8) bidragit att minska aktningen för arbetet inom hemmet, samt slutligen

9) gjort sina anhängare dogmatiska och ytliga.

Fröken Key förklarade, att hon mycket väl förstod, hvarför rörelsen börjat och måst börja som den gjort. Men hon ansåg tiden mogen att till de gamla sanningarna lägga en ny, den nämligen, att man vid sträfvan den för kvinnans emancipation bör lägga lika stor vikt vid frågan om det rätta arbetsområdet, som vid själfva arbetet. Och

Fröken DORA WESTERLUND.

Grefve LEO TOLSTOY d. y.

hon trodde, att kvinnan fortare, eller åtminstone säkrare, skulle vinna den eftertraktade likställigheten med mannen, om hon slutade upp med att tala om de storverk, hon en gång skall utföra på för henne främmande fält, för att i stället proklamera, att det verk, hon utför och utfört i samhällets och kulturens tjänst, är lika värdefullt, lika oumbärligt som mannens samt fullt förtjänt att få fullbordas i frihet och jämlikhet.

*

I detta sammanhang vilja vi påpeka, att fröken Keys tidigare tvänne föredrag: »Missbrukad kvinnokraft», hvilka väckt en så liflig uppmärksamhet och diskussion, nu äro tillgängliga i bokhandeln för de många, som helt visst själfva önska bilda sig en mening i saken genom att i detalj taga del af desamma.

En notabel trolofning.

T måndags eklaterades i Enköping en trolofning, helt visst ägnad att i de vidaste kretsar väcka sympatier och lifligt intresse — och detta icke allenast inom vårt eget land, utan långt utom dess gränser! Den ena af de ungdomliga parterna i denna förening är nämligen bäraren af ett namn, hvars klang, som få af samtidens, nått ut öfver hela den bildade världen. Och äfven den andra parten — den svenska ungmö, som nu från fjärran land bundit en hjärtanskär — är dotter till en fader, som gjort sitt namn högt aktadt, kärt, ja, vi kunna nästan säga dyrkadt bland otaliga lidande och hjälpsökande både i Sverige och vida därutom. Naturligtvis syfta vi på förlofningen mellan grefve *Leo Tolstoy d. y.*, som till den frejdade ryske skriftställaren med samma namn, och fröken *Dora Westerlund*, dotter till doktor Ernst Westerlund i Enköping och hans maka, född Floderus. Genom godhetsfullt tillmötesgående af närmaste vederbörande, är Idun redan i dag i det angenäma tillfället att för sina läsarinnor kunna framlägga de unga tus porträtt.

Grefve Löw Leovitch Tolstoy, som på ren ryska fästmannens fullständiga namn lyder, är den fjärde i ordningen af den ryktbare författarens nio barn, men bland dem alla helt visst den, som stått och står fadern närmast så i hans skriftställareverksamhet som i hans vidlyftiga filantropiska arbete. Nu en 26-årig man, har han själf, efter medicinska och filologiska universitetsstudier, med framgång uppträdt som för-

fattare, men den bästa berömmelsen har han förvärfvat sig genom det outtröttliga och uppoffrande sätt, på hvilket han deltagit i fadrens välgörenhetsverk bland Rysslands nödlidande. Det var ock under detta frestande arbete, bland sjukdom, umbäranden och nöd, hans unga krafter till sist togo ett hotande afbräck. Efter nöd- och koleraåren i Ryssland 1891—93 måste den unge grefve Tolstoy under år 1894 i södra Frankrike söka återvinna sin vacklande hälsa; sedermera har han behandlats af ryske läkare, men var fortfarande alltjämt ytterst klen. För liden sommar vistades han vid Hangö, men från och med hösten uppsökte han den vidt beryktade läkarhjälp i den svenska småstaden, hvilken för honom, liksom för så många andra, skulle medföra så öfverraskande och hugnande resultat. Från det långvariga, närösa lidande, som nästan nedbrutit honom, är han nu i det närmaste återställd — att inom kort återvända till fäderneslandet, dubbelt lyckliggjord genom sin unga brud och sin unga hälsa.

Fröken Dora Westerlund står ännu i sin lefnads knoppande vår, en 17-årig tärna. Efter hvad vi låtit oss berättas, skall den lyckliga fästmon dock kännetecknas såväl af en utvecklad intelligens som af ett mognadt allvar, vida öfver det vanliga vid denna sorglösa ålder. Helt visst blir hon alltså en värdig liten grevvinna till det stora namnet.

Hennes några år äldre syster är sedan ett par år tillbaka gift i Kristiania med literatören, fil. kand. Marius Selmer, en brorson till förre statsministern Selmer. Äfven denna bekantskap inleddes i Enköping under tunga sjukdomsdagar, senare bytta i hälsa och glädje. Det har således blifvit föräldrarnes egendomliga, säkerligen en smula vemodiga lott att bortskänka båda sina döttrar — de enda barnen — åt långväga gyljare, sökare och lycklige finnare af såväl kroppens som själens läkedom.

Konstnärstävlingen

angående

omslaget till Iduns julnummer 1896.

Som bekant, riktade vi i början af januari en inbjudning till svenska konstnärer att deltaga i täflan om en teckning till omslaget för vårt julnummer för detta år. Ett trettiotal täflings-skisser ingingo inom den utfästa tiden. Efter dessas sorgfälliga granskning och bedömande beslöts att tilldela priset, kronor 300, åt det förslag, som bar mottot: „I sista minuten.“ Vid den förseglade namnsedelns brytande befanns detta ha till mästare den kände *artisten hr Victor André*.

Det blir nu således hr Andréns prisbelönade skiss, hvilken kommer att följas vid tryckningen af vårt julnummeromslag, och hvilken, som en artistisk och helt visst kärkommen julklapp, i sinom tid kommer alla våra läsarinor tillhanda.

Tyvärre kunna vi ej för ovissa framtida behof binda oss vid något eller några andra af de flere förträffliga förslag, som föreligga, huru stor frestelsen därtill än kunde vara. Med upphofsmannen till teckningen: „Också ett förslag“ önska vi emellertid få träda i personlig underhandling. De öfriga skisserna kunna nu när som helst, mot uppgifvande af märke eller motto, få afhämtas å vår byrå.

Stockholm den 10 mars 1896.

Red. af Idun.

En bröllopsdag i Norden för tre hundra år sedan.

För Idun skildrad af *A. U. Bååth*.

(Forts.)

Brudgummen skulle först rida gården rundt trenne gånger, och bruden skulle själf taga betset af sin häst och lossa bukgjor-

den, ty härigenom åstadkoms, att hon med glädje födde sina barn.

När de inkommit i huset, skulle bruden se till elden på härden, maten på bordet, ja, äfven titta in i stallet — detta för att medels sin närvaro viga allt och därmed äfven skrämna allt olycksvällande trolltyg dädan.

Tillsammans med brudgummen skulle hon sedan njuta något bröd samt dricka något litet af en bägare, hvarefter det öfriga af drycken skulle kastas bort, »bakut öfver hufvudet», såsom dryckesoffer åt de osynliga.

Sådant och annat mera hade de båda att företaga.

Man ansåg, enligt den nyss citerade Troels Lund, att medan kyrkans välsignelse ännu var så ny, häftade vid bruden något af dess signande kraft, och däraf borde man begagna sig, när »brudparets framtidsöden af osynliga händer nu började spinnas.»

Vi öfvervara sedan den del af bröllopshögtidigheterna, som till sist kom att bilda själfva hufvudafdelningen, nämligen middagsmåltiden, hvilken, enligt hvad borgmästaren Henrik Mogensen 1572 föreslog borgarna i Helsingör, borde »räcka en fem eller sex timmar, så att all kraft därpå nederlägges.»

Vi förbigå allt det stora och ofta lustiga bråk, som köksmästaren — så kallades numera talemannen, oftast prästen — hade för att få gästerna placerade efter fullt antaglig ordning d. v. s. efter rang och anseende.

Det fanns tvänne sätt att ordna en sådan middagsmåltid på: ett mera gammaldags och borgerligt och ett annat, mera nytt och aristokratiskt.

Vid det gammaldags sättet gick man ut därifrån, att en middag bestod af så och så många rätter, och utan tvifvel njöt man i det 16:de århundradet de samma, som ännu brukas hos landtbefolkningen i Norden: torkad fisk, sötsoppa, svinstek, risgröt och kaka.

Kunde härtill i förmögnare hus komma »en eller två färska rätter mera» — så dess bättre.

Det nya mera aristokratiska sättet förskref sig ifrån den fornromerska republikens och det fornromerska käjsardömet's dagar, och dess återupplifvande var ett uttryck för den vid denna tid på nytt väckta kuns-kapen om forntiden.

Det bestod däri, att man indelade måltiden, ej i särskilda rätter, utan, så att säga, i anrättningar, motsvarande — fastän i stort mått — hvad de svenska så kallade sexorna ha att bjuda.

På alla tenn- eller silfverfaten inkommo på en gång alla mathärligheterna.

»Liksom i sjöslag de enskilda skeppen numera ej skulle kämpa för sig själfva, utan skulle möta massvis och på sådant sätt verka, således bröto numera under måltiden in en mängd rätter på en gång och besatte alla borden.»

När alla bröllopsgästerna ändtligen blifvit bänkade — män och kvinnor skilda åt — hörde det till sextonde århundradets sed, att maten skulle *spelas in*, vare sig den kom i form af rätter, en och en i sender, eller som anrättningar massvis.

Hvarje gång en ny uppsättning mat skulle inkomma, gafs vink åt musiken; och »under pipors och trummors ljud gjorde de rykande faten sitt intåg i gästabudssalen».

Oftast var melodien olika allt efter arten af det, som inbars, så att kännare och finsmakare kunde af musiken lätt sluta sig till, hvad det var för läckerhet, som när-made sig.

»Rätterna hafva sin bestämda musik, men hedersmarschen tillkommer dock steken, skinkan eller gröten.»

Musik allena var dock ej ett tillräckligt underhållningsmedel.

Mellan musiknumren utfördes sång af skolgossar, vanligast från den närmaste skolans öfversta klass. Mot ersättning sjöngo dessa salmerna såväl före som efter måltiden, medan de under densamma fagnade gästerna med så pass mustiga, gycklande sånger, att »kvinnorna rodnade och männen voro färdiga att brista af skratt.»

Under all denna munterhet och detta gylkel glömdes dock aldrig en sak: att sörja för de fattige, ett drag, hvilket vackert adlar det sextonde seklets matstarka, bullrande, rusiga bröllopshögtider.

Allt slags fattiga, värkbrutna, vanföra, tiggare i mängd, räckte under måltiden i bröllopsgården in sina svarta händer genom fönster eller dörrar för att erhålla, hvad man så väl unnade dem. »Ty bröllorens stora välfägnad och godheten emot all fattigdom höra väl tillsammans.»

Biskop Niels Hemingsen berättar, huru som man på hans fäderneö Låland ofta vid bröllop och andra stora festligheter plögade duka bord till de elända, tiggare och andra, och man besatte borden med lika många rätter som till öfriga gäster.

»Och fanns det en värd, som icke ville hafva de elända med eller bestod dem en torftigare anrättning, så benämnde man honom en gnidare, en gudsöfvergifven kropp och en hård hand emot de fattige. Detta samma skall vara skick och sed på andra ställen, såsom Skåne, Jutland, Fyen och Seland.»

Denna gifmildhet står i vacker samklang med hvad biskopen Palladius manar till. Biskopen skriver:

»När I sitten hemma i edert hus, vid edert bord och hafven en ugn rakt framför eder, vänjen eder då vid att hafva ett litet fat bredvid edert eget stora fat och slån så en sked, full af varmt, däruti samt ett stycke bröd eller fisk. Och låt din dräng eller piga löpa hän därmed tvärs öfver gatan, där du vet att fattigman är. Välj dig ut en Lazarus, som kan göra dig något godt, när du brygger, när du bakar eller spisar mat, en Lazarus, som sedan kan taga dig med i himmelen.»

Dessa tiggare, som omgåfvo bröllopsgårdarne och där så rikligt trakterades, senterade också vänligheten.

»Som flyttfågelskaror svärma de till fots, till vagns från den ena landsändan till den andra, så snart ett fett bröllop är i sikte.»

Under middagsmåltiden fortgick naturligtvis drickandet lika lifligt som på morgonen före kyrkfärden.

I salens midt stod »skänken», vare sig denna, såsom vid anspråkslösare bröllop, endast bestod i ett med öl fylldt kar eller den var ett med bägare, pokaler och dryckeskärl rikt besatt kredensbord, där tre hvitklädda munkänkar voro i stånd att skaffa hvarje slags dryck, som önskades.

Utifrån denna gästabudets medelpunkt liksom strömmade drycken åt alla sidor.

Mestadels iaktogs ännu det forntida enkla sättet, att man doppade en stor skål i det

stora karet och lät den sedan gå borden rundt, till dess den åter behöfde nytt innehåll. Man drack emellertid icke af själfva denna stora skål utan i den sam en mindre, försedd med hank och utskuren i form af en båt, en fågel eller dylikt. Denna skulle hvarje gäst doppa ned i den stora och sedan tömma. Granne drack ständigt granne till.

(Forts.)

Ur notisboken.

Drottningens tillfrisknande har under vistelsen på Ulriksdal så fortkridit, att hostan numera plägar påkomma blott några få gånger på dygnet. Hostans fullständiga försvinnande torde dock först med inträdande blid väderlek vara att motse, liksom ock då, under daglig vistelse i det fria, de ännu nedsatta krafterna torde fullt återvinnas. Till sommaren lära underhandlingar pågå att för h. m:ts räkning på nytt förhyra Hook, där hon i fjol befann sig så väl.

Viktoriadagen. Kronprinsen gaf i går torsdag med anledning af kronprinsessans namnsdag middag för sitt hof och sin stab.

Hanna Winge†. I måndags afled i Enköping fru *Hanna Mathilda Winge*, född *Tengelén*, den aktade konstnären professor M. E. Wings maka och själf värderad målarinna. Då Idun redan tidigare (i numret för den 1 nov. 1889) meddelat porträtt och utförlig lefnadsteckning af den förtjänta kvinnan, inskränka vi oss i dag till några kortare notiser. *Hanna Winge* föddes i Stockholm den 3 december 1838 och visade tidigt framstående anlag för målning samt blef 1859 elev i prof. Boklunds enskilda målarskola för damer. Ett par år därefter började hennes taflor, i synnerhet genrebilder ur folklivet, vinna konstläskares uppmärksamhet och funno köpare äfven i konstföreningen, på hvars utställningar de ofta förekommo. Då konstakademien öppnade sin undervisning äfven för fruntimmer, vardt *Hanna Tengelin* en af akademins första kvinnliga elever och gjorde där raska framsteg samt belönades med Meijerska medaljen. År 1867 ingick hon äktenskap med professor *Mårten Eskil Winge* och lefde med honom i lycklig förening i nära trettio år.

Småningom vände hon sin verksamhet allt mera från målning och ägnade sig åt den uppgift, som utgjort föremålet för Handarbetets vänners betydelsefulla och fosterländskt välsignelserika sträfvan, samt utöfvade på dem ett högst gagnande inflytande. Det var endast de genom sjuklighet allt mera aftagande krafterna som hindrade henne att så tråget hon önskade fortsätta med denna verksamhet, som dock hade utgjort hennes förnämsta lifsgärning, och uti hvilken hennes namn alltid skall lefva i högt aktadt minne. Sjukdomen förvärrades allt mera, till dess hon nu i döden fann sin befrielse. Hon sörjes närmast af sin efterlevande make, men dessutom af ett stort antal vänner och af alla, som i den ädla kvinnans lika talangfulla som sträfsamma arbete lärt sig värda en både outtröttligt verksam och upphöjd personlighet.

En internationell kvinnokongress skall i år hållas i Berlin. Inbjudningar till densamma hafva i dessa dagar utskickats och äro under teknad af bl. a. fru *Lina Morgenstern*, fru *Kempin*, professor och jur. doktor fru *Eliza Ichenhäuser* m. fl.

Kongressen, hvars officiella namn är *Internationaler Kongress für Frauenwerke und Frauenbestrebungen*, skall hållas den 19—27 sept. Programmet är ytterst rikhaltigt och upptager föredrag och diskussioner rörande kvinnörelsens framsteg, kvinnans rättsliga ställning i Tyskland och andra länder, kvinnans deltagande i välgörenhetsarbetet, i skolråd och fattigvård, uppfostringsfrågor, kvinnors vetenskapliga studier vid högskolor och deras utbildning till läkare, tandläkare, apotekare, sjuksköterskor och barnmorskor. Vidare nykterhetssträfvan, hushållsskolor, folkkök, feriekolonier, kvinnans arbete inom industri, handel och yrken, kvinnliga fackföreningar och hjälpföreningar, sedlighetsfrågan, kvinnan inom konsten och literaturen, kvinnans deltagande i fredsörelsen etc.

Kongressdagarnes eftermiddagar äro anslagna till besök i industriställningen, i olika slags

skolor och uppfostringsanstalter, i sjukhus, väl görenhetsinrättningar, folkkök, hushållsskolor m. m.

Ett Camilla Collet-monument. Tre hundra norska damer ha på *Camilla Collets* dödsdag utfärdat en inbjudning att teckna bidrag till ett monument öfver den stora norska författarinnan. Bland inbjudarna märkas följande norska damer i Stockholm: *Antoinette Gram*, *Andrea Kleen*, *Maria Olrog*, *Wilhelmine Holmboe-Schenström* och *Anna Bugge Wicksell*.

Ett dödsbud från Transvaal. Från Pretoria i republiken Transvaal har till härvarande släktingar ingått den sorgliga underrättelsen, att fru *Anna Victoria Wedberg*, född *Gustafson*, den 8 februari afledit i klimatfeber, i en ålder af 25 år 10 månader. I slutet af juni månad förlidet år ingick hon härstädes äktenskap med grosshandlar *A. Wedberg* och anträdde en månad därefter den långa resan till södra Afrika, där hon strax efter framkomsten insjuknade i klimatfeber, som hon då lyckligt gick igenom. Genom öfveranstängning vid sin sedermera insjuknade makes och sina båda bröders sjukläger angreps hon för andra gången af febern, som medförde döden. Hon sörjes af make, fader, moder och tre bröder.

Den afledna var mångårig ledamot af Stockholms förenade fruntimmerssällskap. Hennes make har sedan många år varit bosatt i Pretoria, där han idkar köpenskap, och är bördig från Venersborg.

Af »gamla stammen.» I lördags afton afled i hufvudstaden fröken *Maria Ruckman* efter en längre tids sjuklighet i en ålder af 86 år. Den afledna, en å hufvudets och hjärtats vägnar rikt utrustad personlighet, var dotter till den år 1862 afledne, på sin tid mycket bekante kopparstickaren *J. G. Ruckman*. Hon har i synnerhet gjort sig känd genom sina gåfvor till offentliga samlingar. Så skänkte hon till Nordiska museet sin faders arbetsbord med tillhörande graverad plåt öfver *Franzén*, grafsticklar m. m., samt till k. biblioteket en rik samling af hans »œuvres». Biblioteket fick senare äfven mottaga fröken *Ruckmans* synnerligen vackra och dyrbara boksamling. Sin faderneärfda egendom vid Norrtullsgatan öfverlämnade hon för flere år sedan till Tysta skolan mot en årlig lifränta.

Teater och musik.

K. Operan. Den tredje symfonikonserten i lördags hade — trots den nu nästan oerhörda trängseln af musiköjen — samlat i det närmaste fullt hus. *Mozarts* symfoni nr 5 D-dur fick ett synnerligen förträffligt utförande, och den luftigt lekande finalen måste efter enträget bifall bisseras. I den därpå följande konserten för piano och orkester af *Saint Saëns* fick man förnya den angenäma bekantskapen med ett spirituellt, äkta modernt musikverk samt nystifta sådan med en helt ung norsk pianovirtuos, hr *Martin Knutzen*, som det säges en protegé till excellensen *Gram* och utan tvifvel en värdig dylik. Den endast 23-åriga konstnären besitter redan en utmärkt teknik samt förstår breda både glans och stil öfver sitt spel. Detta ådagalade han, utom i pianokonserten, äfven i några solostycken, etyder af *Backer-Gröndahl*, *Chopin* m. m. I öfrigt utfylldes programmet af *Fritz Arlbergs* ballad *Sten Sture*, med orkesterackompanjement ypperligt tolkad af herr *Lundqvist*, samt *Smetans* nyligen gifna symfoniska orkesterdikt »Moldau».

K. Dramatiska teatern. Den proppfulla matinéen i söndags middag var en liten äkta glädjestund af numera sällsyntare slag. *Blanches* gamla lustspel »Herr *Dardanell* och hans upptåg på landet» fick nya friska färger, nytt intresse genom detta förträffliga uppförande. Hr *Gustaf Bergströms* *Dardanell* kom en att le — riktigt hjärtligt, bredt och godt — från den första af de många tablåerna till den sista, och fru *Hartmanns* slyngel till *Agapetus* var något af det dyrbaraste man kunde höra och se. Fru *Sandell* sekunderade dråpligen den unge byeleganten som hans mamlock-klädda *Dorothea*. För öfrigt voro nästan alla rollinnehafvare godt på sin plats, särskildt att nämna fröken *Ahlander* som *Hedda Fox*, hr *Gründer* som *Krak* och hr *Enwall* som *mjölnaren*. Stor munterhet, stort bifall, bisserade kupletter — och för herr *Roos* en vacker, väl förtjänt recett.

Vasateaterns senaste nyhet — *Jules Lemaitres* »L'âge difficile», i den talangfulla svenska tolkningen af hr *Alvar Arfwidson* återgifvet: »Den kritiska åldern» — gjorde ganska mycken lycka på premiären i måndags. Det är icke, som man kunde vara frestad förmoda, om *damernas* kritiska ålder, frågan här rör sig, utan om *herrarnes*, enkannerligen de gamla ungarlarnes, om denna ödesdigra åldersgräns, bortom hvilken hotar ett själfviskt småsinnadt och innehållslöst lif i saknad af maka och eget hem. Ett franskt spirituellt och underhållande försvar för äktenskapet alltså — dock, tyvärr, ej heller utan sin franska frivolitet!

Stycket äger flere roller såväl af träffsäker karaktärsteckning som af förfinad komik, och de utföras samtliga mycket godt, på flere händer förträffligt. De uppriktiga loford kunna sålunda i främsta rummet skänkas hr *Justus Hagman* och fröken *Borgström*; likaså äro hr *O. Byström*, hr *de Wahl*, fru *Eliason*, och hr *Lavén* förtjänta af allt erkännande för ett samvetsgrant och intelligent arbete.

Stämningen i salongen, som till en början var något reserverad, blef efter hand mycket sympatisk, och inropningarna vid de två sista akt-sluten voro både talrika och allmänna.

Södra teatern. Ja, vi skulle återkomma, så var det ju — men, uppriktigt sagt, vi göra det ej med nöje. Man återvänder ej gärna, ej ens i minnet, till en så bråkig, oordentlig och meningslös inrättning som »*Wahlboms pensionat*». Den främmande idén kunde gärna ha fått förbli det för hvarje svensk bearbetare och svensk publik. De ärliga ansträngningarna från de uppträdandes sida att höja pensionatets aktier må villigt få sitt erkännande — tyvärr kan väl dock detta icke länge uppehålla den nu något kinkiga situationen på »södra höjderna». Vi tillönska uppriktigt snarast ändrade och lyckosammare signaler!

Fröken Carlheim-Gyllenskölds konsert i tisdags afton var besökt af en fulltalig och distinguerad publik, som med lifligt bifall mottog det värdefulla programmens olika nummer. Konsertgifvarinnan själf fick i pianostycken af *Chopin*, *Rubinstein*, *Liszt* samt i tvänne större uppgifter — en *Beethovens* sonat och *Schumanns* karnavalscener — tillfälle att ådagalägga sina välkända och solida, om än något tunga virtuosegenskaper. En charmant rosenbukett och en väldig lagerkrans blefvo de synbara bevisen på publikens uppskattning — de hörbara voro lika talrika som programmens nummer. Grefvinnan *Mathilda Taube*, ackompanjerad af fröken *Ulf sax*, utfylde med vanlig utsökt konst den vokala afdelningen med »*fågelarian*» ur »*Pajazzo*» samt några smärre sänger.

Astri Andersens konsert, torsdagen den 5 d:s, var tämligen talrikt besökt. Den unga konsertgifvarinnan dokumenterade sig genom utförandet af pianostämman i *Beethovens* *Kreutzer*-sonat (a-dur, op. 47) samt *Brahms* *Walzer* op. 39 som en ganska lofvande förmåga, hvilken dock ännu såväl i teknik som i uppfattning behöfver bringas till bättre mognad. Att här emellertid finnes något att göra af, torde ej kunna förnekas. Som biträdande förmågor hade fröken *A. Ulf sax* lyckats förvärfa sin fader violoncellisten *Anton Andersen* i k. hofkapellet, konsertmästaren *Zetterqvist*, och sångaren herr *Oscar Lejdstrom*, hvilka hvar och en lämnade värdefullt bidräde. Men att låta en sängerska sådan som fröken *Bidenkap* och en sångare som herr *Danckwardt* utfylla det ändå alldeles för långa programmet, det är minst sagt oförlätligt, ty därigenom neddrages en musiktillställning rent af till det underhaltiga. Man kan ej annat än beklaga såväl konsertgifvarinnan som de båda uppträdande för den fullkomliga brist på själfkritik, som härigenom ådagaläggdes.

Herr Hjalmar Freys matiné i Musikaliska akademien sistl. söndag hade naturligtvis samlat nästan fullt hus. Och äfven nu lyckades sångaren genom sitt förträffliga föredrag och sin klangfulla och härliga stämman alldeles entusiasmera publiken. Bland de förnämsta numren torde få räknas duett ur »*Gioconda*» med fru *Edling*, som äfven i öfrigt lämnade det värdefullaste bidräde, samt *Pacius'* vackra »*O barn af Helas*» och de tvänne extranumren vid slutet af konserten, nämligen *Rubinsteins* »*Asra*», folkvisan »*Fjarran han dröjer*» och *Runebergs* »*Soldatgossen*». Jublet ville aldrig taga någon ända. Af särdeles intresse skulle vara att få höra hr *Frey* på k. operan.

ENEROTH & Co.
Tekniska Fabriken "GÖTA LEJON"
*** GÖTEBORG.

rekommendera sitt allmänt erkända
LUTPULVER
— fritt från klor —

Lutpulvret begagnas vid lak eller tvätt i stället för bästa och renaste aska. Användningssättet alldeles samma som med vanlig asklut, och
SÅP-PULVER (fritt från klor).

Sparar **penningar.**
— Sparar **arbete.**
— Sparar **kläder** och
— ersätter **såpa** eller **tvål.**

Tandläkare dir Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 nya preparat för tandernas vård-
 Annas & de flesta apotek, i partymått och hos hrt
 handlande. Parförsäljning för Sverige hos
 Bendix, Josephson & C:o, 11 Hegerbergsgatan, Stockholm.

Fröken Gudrun Torpadie ger i morgon lördag sin förut i de dagliga tidningarna bebådade konsert i Vetenskapsakademiens hörsal.

Om få sångerskor har pressen under denna säsong haft så mycket att tala som om fröken Torpadie, och få ha varit så mycket eftersökta och anlitade som hon vid alla möjliga konserter soaréer, matinéer m. fl. musikställningar af en offentlig eller mera privat natur. Och öfver allt har hon gjort lycka. En af sina största framgångar rönt den unga sångerskan vid en privat soaré för några dagar sedan, då hon sjöng inför en stor del af diplomatiska kårens damer och herrar. Vid Musikföreningens sista konsert biträdde äfven fröken Torpadie.

Det är därför att förmoda, att hon äfven vid sin egen konsert skall röna den framgång hon förtjänar på grund af den praktiska stämman, en något mörk, fyllig mezzosopran med något af violoncell uti sig, det intelligenta och af smak präglade föredraget och den aktningvärdiga grad af utveckling hon redan nått i sin konst.

Fröken Torpadie biträdde af konsertmästaren Tor Aulin, hr Wilh. Stenhammar, operasångaren Th. Hofer och fröken Alfhild Larsson.

Matiné gifves den 15 dennes å Vasateatern af fröken *Amanda Rylander* med biträde af hrr Engelbrecht, Lindmark och de Vahl samt fruarna Ottilia Littmark och Eliasson, fröken Torslow och fru Clara Björnin, född Rylander, hvilken sist nämnda icke på lång tid uppträdt på scenen och som teatervännerna därför utan tvifvel vilja gärna återse, upplifvande minnet af en tid, då hon var en af hufvudstadens mest omtyckta skådespelerskor och hennes intagande spel afton efter afton fyllde Mindre teaterns salong. Programmet är ock mycket tilldragande och upp-tager »För tidigt» af A. de Vahl, »De nygifva» af Björnsson samt Aug. Blanches roliga monolog »Gamla aktrisen», som utföres af matinégifver-skan.

Aulinska kvartettens fjärde kammarmusik-soaré äger rum å Vetenskapsakademiens hörsal nästa tisdag efter ett omväxlande och intressant program.

Från Iduns läsekrets.

Våra uppfostrares bröd.

Med anledning af uppsatsen »Från min småskollärlärover» beder undertecknad att få inflika ett par tröstens ord. M. E.—n säger: »Ja, 300 kronor jämte husrum och vedbrand pr år är, hvad en småskollärlärover har att existera på. Tänk hela 81 öre om dagen. Det är ju storartadt eller hur? — det kräver större kunskaper och är mera ansträngande än mången annan bättre aflönad post i samhällets tjänst.»

Utän att påstå, att småskollärlärovernas löner äro för stora i förhållande till tjänstgöringen och kunskaperna, vill jag blott genom en jämförelse söka göra dem litet mer belättna med sin lott.

Småskollärläroverna här i församlingen hafva 48 öre i kronoutskylder och 20 öre i kommunal-utskylder. Om dessa 68 öre afdragas från 300 kr. och resten sedan delas emellan årets 365 dagar, så blir det ändå 82 öre om dagen jämte husrum och vedbrand. Tre af härvarande lärarinnor hafva förutom de 300 kr. dessutom 50 kr. för slöjd hvardera. Alla hafva genomgått 1-årig kurs och läsa 1 timme mindre för hvarje dag än folkskolans lärare, som genomgått 4-årig kurs och hafva 600 kr. i lön, 75 kr. i ersättning för kofoder samt husrum och vedbrand. Räknar man från dessa 675 kr. kommunal- och kronoutskylder, hvilka i år utgå med tillsammans 98 kr 15 öre, återstå 576 kr. 85 öre. Fördelade på 365 dagar gör det visserligen 1 kr. 58 öre pr dag; men då läser han också 1 timme mer hvarje dag, har minst dubbelt så stort elefantantal och har kostat på sig 3 år mer vid seminariet, så att nog måste kunskaperna och ansträngningen vara minst lika stora. Dessutom är han nästan nödsakad att gifva sig. Blir det så ett par barn, så nödgas 4 personer lefva på 1,58 kr. d. v. s. 39½ öre per person per dag.

Det är visserligen sant att efter 5 års tjänstgöring höjes lärarens lön med 100 kr.; men så har familjen kanske ökat med en person till,

och då måste hvarje dess medlem nöja sig med 27 öre per dag, och i alla händelser blir det ingenting till ränta och amortering för den betydligt längre läroverkursen. Några natura prestationer bestås aldrig en lärare, men oftast en lärarinna. Skulle vi också antaga att både läraren och lärarinnan kunde få inackordera sig, hvilket oftast är omöjligt, så veta vi nog litet hvar, att priset ställer sig ganska olika äfven då för ett fruntimmer och en herre. Vid denna jämförelse tror jag, att en lärarinna har mer orsak att vara nöjd än

En lärare.

Barnvisor.

Säkerligen minnes någon eller några af Iduns läsarinna en eller flere af det slags barnvisor (ramsor), som innehålla förvridna namn på gård, ägaren och hans husdjur. Till exempel: »Där bodde en man vid strand, som hade and. Mannen hette Vede. Slabber i hand hette hans and» o. s. v. Eller t. ex. »Fåret hette Trippatrappa, geten hette Snippasnappa», eller dylikt. Som bidrag till jämförande namnforskning i de nordiska folkens naturdiktning äro alla dylika ramsor af värde, och äfven det allra minsta bidrag i denna riktning emottages med största tacksamhet af

Ave, Helsingborg.

Innehållsförteckning:

Ida Gavell, »Delsbostintan»; af N.—t. (Med porträtt). — En blomma från Alger; poem af *Anna Knutson*. — Kvinna och 1897 års utställning; af *Thore Blanche*. — En gång och aldrig mer . . . Skiss för Idun af *Mari Mihi*. — Kvinnokraft; Ellen Keys senaste föredrag. (Med porträtt af Ellen Key). — En notabel trolofning. (Med porträtt af fröken *Dora Westervind* och grefve *Leo Tolstoj d. y.*) — Konstnärstämman angående omslaget till Iduns julnummer 1896. — En bröllopsdag i Norden för 300 år sedan; för Idun skildrad af *A. U. Bååth*. (Forts.). — Ur notisboken. — Teater och musik. — Från Iduns läsekrets: Våra uppfostrares bröd. Barnvisor. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Med varma känslor af välbehag
 Man alltid skådat mitt muntra jag.
 Den själ mig lifvar ju påstås stamma
 Från själfva himmeln — jag tror
 detsamma.
 För nordisk hemtrefnad är och var
 Och blifva skall jag en typ så klar.

Ty hvar ett hem än i Norden fanns,
 Där har jag uppträdt i all min glans.
 Mig öfverflödig vår tid sökt göra
 Och vill min tillvaro helt förstöra —
 Men fågel Fenix jag lik, min vän,
 Ur askan reser mig upp igen.

Väl är det sant, jag en Molock är,
 Som nya offer alltjämt begär:
 Så mången lofvande späd förhoppning,
 Så mångt ungt lif uti sin knoppning,
 En bräcklig åldring, en jättekropp
 För min skull skoningslöst offras opp.

Men säg, om något på jorden finns,
 Som riktigt helt utan offer vinn!
 Jag död åt tusende måste vålla
 Att lif åt tusende uppehålla. —
 Jag i en orolig, stormig tid
 Är bilden just af behag och frid.

Med glöd och ifver jag verkar glad
 För allt och alla i land och stad.
 Den fjerna, hvilken mitt stoft förvarar,

Jag därför vet, att man varmt för-svarar
 Mot vandalismen hos alla dem,
 Som borde sändas till — Nifelhem.

Om du nu har litet fantasi,
 Du nog kan tyda det galleri
 Af bilder, som jag så klart dig visar;
 (Din siargåfva jag hört man prisar).
 Ett namn på kvinna och ett på man
 Uti vår bibel du genast fann.

Nu följa hastigt i snabba led
 En mängd af bilder — säg, är du
 med?
 Ett reningsmedel för alla kroppar;
 Hvad fordom tändes på bergens top-par;
 Pronomen visas dig äfven nu
 Jämmt hela kastet — du ser dem ju?

Hvari, så täta, ju trupper gå,
 Är nästa bild du kan skåda få;
 En gud, så from, i vår gudasaga;
 Ett namn bland andra på grundlig
 aga;
 Hvad pojken hette, som aga fick;
 Och under hvad han sig ju förgick.

Hvad mellan fjällarne ligger täck;
 Hvad säkert där skuggar liten bäck;
 Hvarom — sin första — ju tärnan
 drömmer
 Och sedan aldrig den helt förglömm-
 mer;

Hvad stormar göra i höstens dag;
 Hvad du då reser, förmodar jag.

Hvad af en gnista ju blifva kan
 Rätt stor — ibland allt för stor
 minsann;
 Hvad solen gör uti serla timma —
 Snart af dess glans ses ej minsta
 strimma;
 Hur skuggan faller allt mera se'n,
 Tills nattens drott härskar helt alle'n.

Hvad lätt kan göras med hvar ett
 helt,
 Du vet det säkert — det slår ej felt!

Hvaraf del hela se'n i pluralis
 Består. — Nämn samma i singularis!
 Förfaringssättet — hvad kallas det?
 Jag tror du äfven den saken vet.

Hvad i en bok du ju finna kan;
 Hvad på hvart sådant man mången
 fann;
 Förvaringsrummet för jordens gröda;
 Med hvad ju många i otid öda;
 I imperfektum två verb, du sett;
 En stad i Sverige helt rätt och slätt.

Hur träden blifva i höstedad;
 Och marken — enligt naturens lag;
 Hur vinden var under segelturen;
 På större rum säg titulaturen!
 Och hvarifrån kom hon, drottningen,
 Som ville lyssna till visheten?

Nämn »lappar», hvilka stå högt i
 rang,
 Ha guldets värde, fast ej dess klang!
 Hvad helt belåten du säkert sade,
 Om slika lappar du många hade;
 Hvad många glada du gjorde dig —
 Det skulle alls ej förundra mig.

Hvad äfven fattiglapp kan, förstås —
 Men ej så ofta det blir, gu'näs —;
 Hvad han får göra sig, bäst han kan
 det —
 Det blir väl kinkigt, tyvärr, ibland det.
 Förgångligt är dock det snöda gull.
 Säg, hvad du kallar den våta mull.

Hvari bör ryttaren sitta fast,
 Ty eljes ramlar han af i hast;
 Hvad krigets man bär så stolt vid
 sidan.

Hvad han den måste i strid ur slidan.
 Tills nu jag brunnit af nitiskhet —
 Men ifvern slocknar, den var för het.
 L—a.

Korsgåta.

Hvar och en af kvadraternas 24 ru-
 tor skola fyllas med en bokstaf så att
 de vågräta raderna beteckna:

P	E	R	O	N	A
O	T	E	L	L	O
R	E	G	I	N	A
O	L	I	V	E	R
G	E	N	E	R	E
S	P	A	R	T	A

1) Stad i Italien, 2) person i en af Shakespeares dramer, 3) fruntimmers-namn, 4) frukt, 5) stad i Schweiz, 6) stad i det gamla Grekland (nu kö-ping).

Är den rätta lösningen funnen, så skola de tredje och fjärde lodräta raderna vara lika med de tredje och fjärde vågräta (korset).

S. L.

Lösningar.

Geografiska namngåtan: Skön, Tana, Sken-ninge, Ala, Helena, Lena, Mi, Neapel, Kal-mar, Aden, Mons, Lomma, Huron, Ems, Mörsil, Paris, Rigi, Linde, Vara, Husaby, Odessa, Kanton, Hull, Vrangler, Gamleby, Fiume, Ramsjö, Alavo, Åbo, Boda, Enare, Gustafs, Var, Vardö, Vik, Memel, Myra, Mitau, Sofia, Tüsse, Harnäs, Mora, Fors, Sedan, Turin.

Diamantgåtan: 1) m, 2) buk, 3) behof, 4) Muhamed, 5) komet, 6) fet, 7) d.

Anagrammet: Krona, koran, orkan, ankor, Karon.

Versgåtan:
 Härligt är i storm att glida
 Öfver fjärdarne de vida,
 genom brännigarnes brus.
 Ljulligare kosan ställa
 mot en vik och sakta falla
 ankaret och seglet berga
 lugnt i lä och mojnadt sus.
 (»I lugn och lä» af E. Fredin.)

Fyrkantgåtan: 1) Lada, 2) anis, 3) Disa, 4) asar.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det var-maste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.

Alsbarna